

Wymagania na oceny do historii dla szkoły podstawowej „Wczoraj i dziś” kl. 8

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2017 r. oraz zmiany z 2024 r., wynikające z uszczuplonej podstawy programowej.

Szarym kolorem oznaczono treści, o których realizacji decyduje nauczyciel.

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: II wojna światowa							
1. Napaść na Polskę	1. Przygotowania Niemiec do wojny 2. Polski plan obrony 3. Wybuch II wojny światowej 4. Wojna obronna w 1939 r. 5. Napaść sowiecka 6. Ewakuacja polskich władz 7. Bilans wojny obronnej	XXXI.1 XXXI.2 XXXI.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina	– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy,	– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile” – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939),	– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop-Mołotow – wymienia i charakteryzuje	– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

				obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu	kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski – wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi	etapy wojny obronnej Polski	
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)	1. Wojna zimowa 2. Agresja Niemiec na Danię i Norwegię 3. Atak III Rzeszy na Francję 4. Państwo Vichy 5. Bitwa o Anglię 6. Wojna na Bałkanach	XXXII.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – wymienia państwa, które padły ofiarą	– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji – opisuje skutki	– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–	– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941

				agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.	bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie	1941 - przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939-1940	
TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?	1. Jak pokonać flotę brytyjską? 2. Bitwa o Anglię 3. Pierwsza porażka Hitlera	XXXII.1	- wyjaśnia znaczenie terminu Enigma - zna datę: bitwy o Anglię (lato-jesień 1940) - identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla	- wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski” - wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię	- zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940) - wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami - przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	- zna datę nalotu na Coventry (XI 1940) - identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygalskiego - omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię - porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię	- wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię - ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	1. Atak niemiecki na ZSRS 2. Wielka Wojna Ojczyźniana	XXXII.1 XXXII.3	- wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana	- wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą	- wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu	- zna daty: blokady Leningradu (1941-1944), bitwy o Moskwę (XI-XII)	- wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi

	<p>3. Bitwa o Moskwę</p> <p>4. Przełomowe wydarzenia na froncie wschodnim</p> <p>5. Losy jeńców sowieckich</p>		<p>- zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941)</p> <p>- omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej</p>	<p>i pod Stalingradem</p> <p>- wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki</p>	<p>- identyfikuje postać Gieorgija Żukowa</p> <p>- wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.</p> <p>- przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej</p>	<p>1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na łuku Kurskim (VII 1943)</p> <p>- przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941-1943</p> <p>- przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich</p>	<p>militarnej przez ZSRS</p> <p>- wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS</p>
<p>4. Polityka okupacyjna III Rzeszy</p>	<p>1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych</p> <p>2. Ruch oporu w okupowanej Europie</p> <p>3. Polityka niemiecka wobec Żydów</p> <p>4. Holokaust</p> <p>5. Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady</p> <p>6. Postawy wobec Holokaustu</p>	<p>XXXII.2</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady</p> <p>- identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sandlerowej</p>	<p>- przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów</p> <p>- omawia bilans Holokaustu</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota”</p> <p>- charakteryzuje politykę okupacyjną</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary</p> <p>- zna datę konferencji w Wannsee (I 1942)</p> <p>- identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity</p> <p>- wskazuje na</p>	<p>- omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów</p> <p>- ocenia postawy wobec Holokaustu</p>

					<p>Niemiec</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu - wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom 	<p>mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> - porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców - przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów 	
5. Wojna poza Europą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 3. Przystąpienie Japonii i USA do wojny 4. Ofensywa japońska w Azji 	<p>XXXII.1 XXXII.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik - zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada - identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne - wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod El Alamein (X-XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 - II 1943) - identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery'ego, Dwighta Eisenhowera - wskazuje na mapie obszary 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia działania wojenne na morzach i oceanach - ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny - przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach

					<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej 	<p>opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przebieg walk w Afryce - charakteryzuje ekspansję japońską w Azji 	
6. Droga do zwycięstwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Walki na Sycylii i we Włoszech 3. Konferencja Wielkiej Trójki 4. Otwarcie drugiego frontu w Europie 5. Koniec wojny w Europie 6. Walki na Dalekim Wschodzie 	<p>XXXII.1 XXXII.3 XXXII.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie - zna daty: konferencji w Teheranie (XI-XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzućenia bomb atomowych na 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze - zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej - ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii

			<p>Hiroszimą i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry'ego Trumana</p>			<p>(2 V 1945)</p> <p>- identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery'ego</p> <p>- charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>- charakteryzuje działania na frontach w latach 1944-1945</p>	
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej							
1. Dwie okupacje	<p>1. Podział ziem polskich</p> <p>2. Okupacja niemiecka</p> <p>3. Terror hitlerowski</p> <p>4. Okupacja sowiecka</p> <p>5. Deportacje w głąb ZSRS</p> <p>6. Zbrodnia katyńska</p>	<p>XXXIII.1</p> <p>XXXIII.2</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB”</p> <p>- zna datę zbrodni katyńskiej (IV-V)</p>	<p>- wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS</p>	<p>- zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939)</p> <p>- podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa”</p>	<p>- porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego</p>

			1940)	- charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	(Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń) - omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej	policja, Pawiak - identyfikuje postać Hansa Franka - przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją - przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie - przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS	
2. Władze polskie na uchodźstwie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Armia Polska na Zachodzie 3. Polacy na frontach II wojny światowej 4. Relacje polsko- 	XXXIII.2 XXXIV.1	- wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski-Majski, armia Andersa, sprawa katyńska - zna daty: powstania	- wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska - wymienia polskie formacje wojskowe	- omawia postanowienia układu Sikorski-Majski - wymienia i wskazuje na mapie miejsca	- zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943),	- omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej - omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej

	<p>-sowieckie</p> <p>5. Armia Andersa w ZSRS</p> <p>6. Sprawa katyńska</p> <p>7. Śmierć generała Sikorskiego</p>		<p>rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski-Majski (VII 1941)</p> <p>- identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>- przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego</p>	<p>uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p> <p>- wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie</p>	<p>najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)</p>	<p>katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)</p> <p>- identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>- wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</p> <p>- omawia okoliczności powstania układu Sikorski-Majski</p> <p>- opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa</p>	<p>- przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych</p>
--	--	--	--	---	--	---	---

						- wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej	
TSW – Kim był kapral Wojtek?	1. Jak Wojtek został żołnierzem? 2. Niedźwiedzie zadania bojowe 3. Niedźwiedź cywil	XXXIV.2	- wyjaśnia znaczenie terminu żołd - identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprała Wojtka	- przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy - opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek	- opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa	- omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka - tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski	
3. Polskie Państwo Podziemne	1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność polskiego podziemia 4. Polskie Państwo Podziemne	XXIII.4	- wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi - zna datę powstania AK (II 1942) - identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza	- wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki - przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego	- wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż - wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego	- wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa - zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod	- charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala - wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją

			Komorowskiego „Bora”		- wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa	<p>Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944)</p> <p>- identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj</p> <p>- wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK</p>	
TSW – Akcje polskiego ruchu oporu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kedyw 2. Akcja pod Arsenalem 3. Akcja „Główki” 	XXXIII.4	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja</p> <p>- identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”,</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutscherę, Kedyw</p> <p>- zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na</p>	<p>- przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutscherę</p> <p>- podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki”</p> <p>- zna daty: decyzji AK o przejściu od</p>	<p>- omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutscherę</p> <p>- wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie</p>

			Franza Kutschery	F. Kutschere (II 1944)	- przedstawia metody działania Kedywu	biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) - identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”	akcji pod Arsenalem - ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	4. Postawa Polaków wobec okupantów 5. Zagłada polskich Żydów 6. Powstanie w getcie warszawskim 7. Polacy wobec Holokaustu 8. Rzeź wołyńska	XXXIII.1 XXXIII.2 XXXIII.3	- wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska - zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)	- identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego - wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego	- wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne - identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery - omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	- wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich - charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy - opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu - opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim	- przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu - ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów
5. Akcja	1. Akcja „Burza” i jej	XXXIII.5	- wyjaśnia znaczenie	- identyfikuje	- przedstawia	- wyjaśnia	- opisuje realizację

„Burza” i powstanie warszawskie	<p>przebieg</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego 3. Wybuch powstania warszawskie 4. Powstanie warszawskie 5. Skutki powstania 		<p>terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty</p> <p>- zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)</p>	<p>postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora”</p> <p>- przedstawia założenia planu „Burza”</p>	<p>przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego</p>	<p>znaczenie terminu operacja „Ostra Brama”</p> <p>- zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944)</p> <p>- omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie</p> <p>- charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego</p>	<p>planu „Burza” na Kresach Wschodnich</p> <p>- omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego</p> <p>- ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną</p> <p>- ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego</p>
6. Sprawa polska pod koniec wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska Lubelska 2. Wielka Trójka a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>XXXIV.3 XXXVI.1</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>- zna daty:</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu</p> <p>- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego</p> <p>- wymienia postanowienia</p>	<p>- zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945)</p> <p>- omawia okoliczności i skutki powstania TRJN</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”)</p> <p>- identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego</p>	<p>- ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>

			ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)	konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski		<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów - podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie - opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego 	
Rozdział III: Świat po II wojnie światowej							
1. Początek zimnej wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie i procesy norymberskie 3. Powstanie ONZ 4. Ekspansja komunizmu w Europie 5. Zimna wojna i doktryna Trumana 6. Kryzys berliński 7. Powstanie dwóch państw niemieckich 	<p>XXXII.4 XXXV.1 XXXV.2 XXXV.3 XXXV.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, reparacje wojenne 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana - zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII-VIII 1945), uchwalenia Powszechnej 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: George'a Marshalla - wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie - przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego - wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie - ocenia znaczenie powstania ONZ - ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec

	8. Powstanie NATO		<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana - wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni 	<ul style="list-style-type: none"> deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949) - przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń - wyjaśnia, czym była zimna wojna 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje okoliczności powstania NATO 	<ul style="list-style-type: none"> sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja - zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949) - przedstawia polityczne skutki II wojny światowej - wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego 	
--	-------------------	--	--	--	--	--	--

TSW – Mur berliński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto podzielone żelazną kurtyną 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 4. Upadek muru 	XXXV.6	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński - zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990) 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Helmuta Kohla - wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności upadku muru berlińskiego - wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie - zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) - identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy'ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa - opisuje, jak budowano mur berliński 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński - wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego - ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy'ego i R. Reagana
2. Za żelazną kurtyną	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Układ Warszawski 5. Powstanie 	XXXV.3 XXXV.4	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie - zna datę powstania węgierskiego (X 1956) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) - wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956) 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina

	6. węgierskie w 1956 r.		destalinizacja, Układ Warszawski - zna datę śmierci J. Stalina (1953)	- identyfikuje postać Nikity Chruszczowa - omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej	znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej - omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego	- identyfikuje postać Imre Nagya - przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia - wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. - przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.	- charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa
3. Rozpad systemu kolonialnego	1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna w Korei 4. Rozpad systemu kolonialnego 5. Klęska Francji w Indochinach 6. Powstanie Indii	XXXV.5 XXXV.8	- wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki - zna daty: wojny w Korei (1950-1953), Roku Afryki (1960)	- wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu - identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego - wskazuje na mapie Koreę, Wietnam,	- omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach - wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna	- zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949) - wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka,	- przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei - opisuje proces dekolonizacji Indochin - charakteryzuje konflikty zbrojne w

	<p>i Pakistanu</p> <p>7. Upadek kolonializmu w Afryce</p> <p>8. Kraje Trzeciego Świata</p>		<p>- wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>Chiny, Indie, Pakistan</p> <p>- przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji</p>	<p>w Chinach</p>	<p>neokolonializm</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</p> <p>- opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki</p> <p>- opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga</p> <p>- podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p> <p>- przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</p>	<p>Afryce</p> <p>- charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p> <p>- omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p> <p>- ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii</p>
--	--	--	--	--	------------------	---	---

4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa Izrael 2. Rewolucja islamska w Iranie 3. I wojna w Zatoce Perskiej 	XXXV.7	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm - zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu konflikt żydowsko-palestyński - identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego - wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu „Pustynna burza” - wymienia przyczyny konfliktów izraelsko-arabskich - przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę wojny o niepodległość Izraela (1948-1949) - identyfikuje postać Saddama Husajna - omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości - opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego - omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej - przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu - ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim
5. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rywalizacja Wschód-Zachód 2. Kryzys kubański 3. Wojna 	XXXV.4 XXXV.6	- wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń	- wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska	- zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity	- identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne

	<p>w Wietnamie</p> <p>4. Rywalizacja w kosmosie</p> <p>5. Rządy Breżniewa</p> <p>6. Praska Wiosna 1968 r.</p>		<p>- identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy'ego</p>	<p>Wiosna</p> <p>- zna daty: wystania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968)</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu</p>	<p>w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego</p> <p>- omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>Armstronga, Aleksandra Dubčeka</p> <p>- omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie</p> <p>- wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji</p>	<p>konsekwencje</p>
<p>6. Droga ku wspólnej Europie</p>	<p>1. Demokratyzacja Europy Zachodniej</p> <p>2. Upadek europejskich dyktatur</p> <p>3. Początek integracji europejskiej</p> <p>4. Powstanie EWG i Euratomu</p> <p>5. Powstanie Unii Europejskiej</p>	<p>XXXV.10</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro</p> <p>- zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992)</p> <p>- podaje przyczyny</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat</p>	<p>- zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985)</p> <p>- identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia</p>	<p>- wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG</p> <p>- omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy</p>

			<p>integracji europejskiej</p> <p>– identyfikuje postać Roberta Schumana</p>	<p>z Maastricht</p> <p>– zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)</p>	<p>– wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE</p> <p>– wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej</p>	<p>celna</p> <p>– przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej</p>	<p>Zachodniej</p> <p>– ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej</p>
<p>7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunt studentek 4. Prawa kobiet 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową w USA 7. Sobór watykański II 	<p>XXXV.11</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</p>	<p>– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p>	<p>– zna datę buntów studenckich we Francji (1968)</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60.</p> <p>– wymienia hasła ruchów kontestatorskich</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</p> <p>– wymienia skutki obrad soboru</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych</p> <p>– wymienia przejawy terroryzmu politycznego</p>

						<p>watykańskiego II</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w. - omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich - opisuje walkę o równouprawnienie rasowe - wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. - ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej							
1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa Polska 2. Polacy wobec komunistów 3. Referendum ludowe w 1946 r. 4. Sfałszowane wybory w 1947 r. 5. Podziemie 	<p>XXXII.5 XXXVI.1 XXXVI.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę żołnierzy wyklętych - ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu - podaje przejawy

	6. antykomunistyczne Przemiany gospodarcze		Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci)	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947) - identyfikuje postaci: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki” - wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel - identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia” - przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej - opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> II wojnie światowej - przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego - przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego - przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów - przytacza metody terroru stosowane przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> zależności Polski od ZSRS po wojnie - omawia przebieg odbudowy Warszawy - określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu
TSW – Jak Polacy zasiedlali Ziemię Odzyskane?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przejmowanie kontroli 2. Napływ osadników 3. Zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i> 	XXXVI.1 XXXVII.1	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemię Odzyskane, szabrownictwo - zna daty: początku napływu osadników na Ziemię Odzyskane (1945), akcji „Wisła” 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemią Odzyskaną przez Polaków - wymienia, skąd pochodzili osadnicy, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskane - przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziemi Odzyskanych - wyjaśnia, jak władze polskie traktowały 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych

			(1947)	którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	Odzyskanych	Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną - przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską - wymienia przykłady filmów o losach Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańcach	
2. Polska w czasach stalinizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo-społeczne 3. Próba kolektywizacji rolnictwa 4. Okres stalinizmu w Polsce (1948-1956) 5. Socrealizm 6. Konstytucja stalinowska 1952 r. 7. Walka z Kościołem katolickim 	XXXVII.1	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwo Rolne</p> <p>- identyfikuje postacie: Władysława</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</p> <p>- zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)</p> <p>- podaje założenia planu sześcioletniego</p>	<p>- zna datę planu sześcioletniego (1950-1955)</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak</p> <p>- podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p>	<p>- przedstawia okoliczności powstania PZPR</p> <p>- przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>- omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p>	- ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

			Gomułki, Bolesława Bieruta		- wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	- przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r. - opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła	
3. Czasy Gomułki (1956-1970)	1. PRL po śmierci Stalina 2. Poznański Czerwiec 3. Rządy Gomułki – mała stabilizacja 4. Spór z Kościołem 5. Marzec 1968 r. 6. Grudzień 1970 r.	XXXVII.2 XXXVIII.1 XXXVIII.2 XXXVIII.3 XXXVIII.4	- wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski - zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966) - identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego - prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do	- wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r. - zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970) - charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL	- wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. - omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce - przedstawia przebieg obchodów milenijnych	- zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965) - identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego - omawia proces odwilży - charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim - wyjaśnia przyczyny i skutki	- ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich - ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. - ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL - wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej

			władzy			<p>kampanii antysemitki w Polsce w 1968 r.</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i>, <i>Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</i></p> <p>- wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.</p>	- opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec
4. Polska w czasach Gierka	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Druga Polska” Edwarda Gierka 2. Życie na kredyt 3. Życie codzienne w PRL 4. Propaganda sukcesu 5. Nowelizacja konstytucji 	<p>XXXVIII.2</p> <p>XXXVIII.3</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu</p> <p>- identyfikuje postać Edwarda Gierka</p> <p>- przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka</p>	<p>- wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka</p> <p>- opisuje życie codzienne w czasach PRL</p>	<p>- zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976)</p> <p>- omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa</p> <p>- wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju</p> <p>- identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera</p>	- ocenia okres rządów E. Gierka

					<p>rządów E. Gierka</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów - przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. - przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków 		
Rozdział V: Upadek komunizmu							
1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czerwiec 1976 r. 2. Powstanie opozycji antykomunistycznej 3. Rozwój opozycji 4. Papież Polak 	<p>XXXVIII.4 XXXVIII.5 XXXVIII.6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR) - identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r. - zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. - określa cele i opisuje działalność KOR-u 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ) - identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne

				Jana Pawła II do Polski (1979)	- wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego - przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce - charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.	
2. Powstanie „Solidarności”	1. Strajki sierpniowe w 1980 r. 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. Na drodze do konfrontacji	XXXVIII.7 XXXVIII.8	- wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność” - zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)	- wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe - przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.	- wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” - omawia przebieg wydarzeń sierpniowych	- zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981) - identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy	- wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją

			<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz 			<ul style="list-style-type: none"> - omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” - przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r. 	
3. Stan wojenny w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie stanu wojennego 2. Internowanie opozycjonistów 3. Reakcja społeczeństwa 4. Ostatnie lata PRL 	<p>XXXIX.1 XXXIX.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie - zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981) - identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki 	- przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce	- charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) - przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie - charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu 	- ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego

						<p>wojennego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny - wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	
<p>TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Pomarańczowa Alternatywa w akcji 3. Działalność po Okrągłym Stole 	<p>XXXIX.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987-1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) - identyfikuje postać Waldemara Fydrycha 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie - wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postać Krzysztofa Skiby - zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981) - przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy - wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu

						Alternatywy - omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole	
4. Rozpad bloku wschodniego	1. Kryzys ZSRS 2. Ronald Reagan prezydentem USA 3. Próby reform w ZSRS 4. Jesień Ludów 5. Rozpad ZSRS	XXXV.9	- wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów - identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla	- wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>perestrojka</i> , <i>glasnost</i> - zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989-1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)	- wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa - identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa - przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. - wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS	- zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979-1989), przejścia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) - charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej - charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku	- ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej - przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego - wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne

						<p>wschodniego</p> <p>- omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie</p> <p>- wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego</p>	
5. Początek III Rzeczypospolitej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obrady Okrągłego Stołu 2. Wybory czerwcowe w 1989 r. 3. „Wasz prezydent, nasz premier” 4. Budowa III Rzeczypospolitej 	XXXIX.3 XL.1	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe</p> <p>- zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II-IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)</p> <p>- identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy</p> <p>- zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)</p>	<p>- podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu</p> <p>- przedstawia następstwa wyborów czerwcowych</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdaleny</p> <p>- zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)</p> <p>- identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka,</p>	- ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

						<p>Krzysztofa Skubiszewskiego</p> <p>- omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu</p> <p>- przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego</p>	
rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce							
TSW – Terroryzm czeczeński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę 		<p>- wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm</p> <p>- zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004)</p>	- wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego	- wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	<p>- zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)</p> <p>- identyfikuje postać Szamila Basajewa</p> <p>- omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku</p> <p>- opisuje przebieg</p>	<p>- ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego</p> <p>- omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich</p>

						<p>zamachu na teatr na Dubrowce</p> <p>- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie</p> <p>- opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim</p>	
<p>1. [3.] Polska w latach 90. XX w.</p>	<p>1. Reformy gospodarcze</p> <p>2. Społeczne koszty przemian ustrojowych</p> <p>3. Rozpad obozu solidarnościowego</p> <p>4. Sytuacja wewnętrzna Polski</p> <p>5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej</p> <p>6. Plan Balcerowicza i jego skutki</p>	<p>XL.1 XL.2 XLI.3</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</p> <p>- identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny</p> <p>- zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta</p>	<p>- omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”</p> <p>- zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999)</p> <p>- identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda</p>	<p>- ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.</p> <p>- omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.</p>

				<p>(1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)</p> <p>- wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.</p> <p>- wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</p>		<p>Kaczorowskiego</p> <p>- omawia koszty społeczne reform gospodarczych</p> <p>- charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski</p> <p>- przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p> <p>- wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego</p>	
2. [4.] Polska w NATO i UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska polityka zagraniczna 2. Polska w strukturach NATO 3. Polska droga do UE 4. Polskie społeczeństwo wobec Unii 5. Polska w walce z terroryzmem 	XLI.1 XLI.2	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska</p> <p>- zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE</p> <p>- omawia konsekwencje członkostwa Polski</p>	<p>- wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE</p> <p>- przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka</p> <p>- zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach</p>	<p>- ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE</p> <p>- opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem</p> <p>- wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE</p>

				w NATO		<p>w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008)</p> <p>– określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej</p> <p>– wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO</p>	oraz wejście do NATO
--	--	--	--	--------	--	---	----------------------

Rozkład opracowany przez Lidię Leszczyńską, oparty na programie nauczania *Wczoraj i dziś* autorstwa Tomasza Maćkowskiego